

Onderwerp

Rapport van de Randstedelijke Rekenkamer over
Garanties, leningen en revolverende fondsen

Bestuurlijke samenvatting van het voorstel

Inleiding

In het najaar van 2017 heeft de Programmaraad het onderwerp garanties en leningen hoog geprioriteerd. Daarbij is gevraagd of de Rekenkamer ook de (revolverende) fondsen bij het onderzoek wil betrekken. Revolverende fondsen worden steeds vaker ingezet door overheden. Alle vier de Randstadprovincies hebben revolverende fondsen opgericht of zijn bezig met het oprichten hiervan. Het idee van een revolverend fonds is dat geld niet eenmalig aan projecten wordt besteed, maar dat het geld meerdere keren (revolverend) kan worden ingezet. Veel gebruikte instrumenten bij revolverende fondsen zijn leningen en participaties; garanties komen ook voor. De provincies leveren kapitaal aan revolverende fondsen en/of zijn aandeelhouder van de organisatie die het fonds beheert.

Vraagstelling

Doel van dit onderzoek is inzicht geven in het beleid en beheer van garanties en leningen en de financiële constructies van de revolverende fondsen in de vier Randstadprovincies, alsmede de informatievoorziening aan PS over het financieel risico van deze instrumenten. Voor het onderzoek zijn vijf onderzoeksvragen geformuleerd.

1. Wat is het beleid dat de provincie heeft opgesteld ten aanzien van het verstrekken van garanties en leningen?
2. Is het gevoerde beheer van uitstaande garanties en leningen door de provincie toereikend om het financieel risico te beheersen?
3. Worden Provinciale Staten geïnformeerd over het financieel risico bij het verstrekken van nieuwe garanties en leningen en over het financieel risico van de reeds uitstaande garanties en leningen?
4. Hoe heeft de provincie de financiële relatie met de revolverende fondsen vorm gegeven?
5. Worden Provinciale Staten geïnformeerd over het financieel risico en de revolverendheid van revolverende fondsen?

De Rekenkamer heeft besloten om het onderzoek uit te voeren in de vorm van een quickscan.

Conclusie en aanbevelingen van de Randstedelijke Rekenkamer

PS hebben in het Treasurystatuut als beleidsuitgangspunt vastgesteld dat er geen garanties of leningen worden verstrekt, tenzij in relatie tot de publieke taak anders wordt besloten (het 'nee, tenzij' principe). Dit dient door GS te worden gemotiveerd. Het uitgangspunt is

inhoudelijk niet nader uitgewerkt. Voor het verstrekken van garanties en leningen worden vaste, maar niet vastgestelde procedures gevolgd.

Ten tijde van de uitvoering van dit onderzoek loopt een onderzoek naar de vormgeving van een afwegingskader voor de inzet van financiële instrumenten. De Rekenkamer acht de ontwikkeling van beleid voor een dergelijk afwegingskader ten aanzien van de inzet van financiële instrumenten een goede stap.

De provincie heeft een vaste, maar niet vastgelegde procedure voor het beheer van bestaande garanties en leningen waarbij er sprake is van een duidelijke verdeling van verantwoordelijkheden en bevoegdheden.

Bij nieuwe garanties en leningen worden PS voorafgaand aan het verstrekken geïnformeerd over het financieel risico en bij bestaande garanties en leningen periodiek via de p&c cyclus. PS krijgen daarbij informatie over relevante aspecten met betrekking tot garanties en leningen. De ambtelijke organisatie geeft aan dat PS tussentijds worden geïnformeerd over ontwikkelingen met betrekking tot garanties of leningen, maar door het geringe aantal verstrekte garanties en leningen is dit in deze bestuursperiode nog niet voorgekomen.

De provincie heeft een belang in vier revolverende fondsen. Het financieel belang van de provincie in deze fondsen is totaal € 132,7 geplaatst aandelenkapitaal en € 33,5 mln. gestort aandelenkapitaal. De provincie heeft geen zeggenschap bij het verstrekken van garanties en leningen door de revolverende fondsen. De zeggenschap en de verantwoordelijkheid voor de risico's die daarmee samenhangen liggen bij deze externe partijen. Het financieel risico dat de provincie loopt bij de fondsen is maximaal gelijk aan het provinciaal aandeel in het fonds.

GS hebben een handreiking voor de inzet van revolverende fondsen vastgesteld. De handreiking bevat een checklist om op een gestructureerde wijze de afwegingen te maken die nodig zijn bij het oprichten van of deelnemen aan een privaatrechtelijk vormgegeven revolverend fonds. Bij de twee fondsen die na vaststelling van de handreiking zijn ingesteld, zijn PS conform de handreiking geïnformeerd en betrokken over het financieel risico, de revolverendheid en de beïnvloedingsmogelijkheden.

PS worden periodiek geïnformeerd over het financieel risico en de revolverendheid van de bestaande revolverende fondsen via de jaarplannen en jaarstukken van de desbetreffende fondsen. Een integraal overzicht van de revolverende fondsen ontbreekt in de eigen p&c stukken van de provincie.

De Randstedelijke Rekenkamer heeft twee aanbevelingen geformuleerd waarin PS wordt aanbevolen:

1. GS te vragen nader beleid op te stellen ten aanzien van garanties en leningen, bij voorkeur ondersteund met een afwegingskader voor de inzet van verschillende mogelijke financiële instrumenten, zoals garanties en leningen, maar ook revolverende fondsen, subsidies, deelnemingen en cofinanciering.
2. GS te vragen een integraal overzicht van de lopende revolverende fondsen op te nemen in de eigen p&c cyclus van de provincie, waarbij per fonds in ieder geval is weergegeven; de entiteit, looptijd, omvang, aandeel van de provincie en mate van revolverendheid. Idealiter wordt tevens inzicht gegeven in de mate waarin met de fondsen de beoogde doelen worden gerealiseerd.

Reactie van Gedeputeerde Staten

GS hebben bij de bespreking van het rapport in de commissievergadering van 23 januari 2019 aangegeven de aanbevelingen te zullen opvolgen.

Advies van de commissie Bestuur en Middelen

Naar aanleiding van de bespreking in de commissie op 23 januari 2019, adviseren wij u de aanbevelingen over te nemen. GS worden gevraagd met de uitvoering van de aanbevelingen aan de slag te gaan en PS te informeren over de voortgang en de resultaten van de opvolging van de aanbevelingen.

Den Haag, 23 januari 2019
de Statencommissie Bestuur en Middelen

R.F. Weide
Voorzitter

Besluit

Provinciale Staten van Zuid-Holland,

Gelet op Artikel 183 e.a. van de Provinciewet,

Besluiten:

1. De aanbevelingen naar aanleiding van het onderzoek Garanties, leningen en revolverende fondsen over te nemen inhoudende dat:
  - a. GS worden gevraagd nader beleid op te stellen ten aanzien van garanties en leningen, bij voorkeur ondersteund met een afwegingskader voor de inzet van verschillende mogelijke financiële instrumenten, zoals garanties en leningen, maar ook revolverende fondsen, subsidies, deelnemingen en cofinanciering.
  - b. GS worden gevraagd een integraal overzicht van de lopende revolverende fondsen op te nemen in de eigen p&c cyclus van de provincie, waarbij per fonds in ieder geval is weergegeven; de entiteit, looptijd, omvang, aandeel van de provincie en mate van revolverendheid. Idealiter wordt tevens inzicht gegeven in de mate waarin met de fondsen de beoogde doelen worden gerealiseerd.
2. Dat PS over een jaar geïnformeerd worden door GS over de voortgang en de resultaten van de opvolging van de aanbevelingen.

Den Haag, 30 januari 2019

Provinciale Staten van Zuid-Holland,

griffier,

voorzitter,

